

УДК 373.041:811.111

Олеся Бойван,
кандидат педагогічних наук
викладач іноземних мов
Вінницького коледжу НУХТ

**ФОРМУВАННЯ ГУМАННО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ
У СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ФОРМАТІ
АНГЛОМОВНИХ КЛУБІВ (ENGLISH-SPEAKING CLUBS)**

У статті акцентується увага на формуванні гуманно-ціннісних орієнтацій у студентів технічних спеціальностей у процесі вивчення іноземної мови в позанавчальній діяльності у форматі англомовних клубів (English-speaking clubs). Дається ґрунтовна характеристика гуманістичному підходу у навчально-виховній діяльності, підкреслюється те, що в невимушеній атмосфері клубу результативніше й краще відбувається засвоєння матеріалу із впровадженням його у мовну практику. При цьому взаємодія, взаємодопомога, розуміння й підтримка один одного є домінантами у створенні гуманних характеристик навчального процесу.

Ключові слова: гуманно-ціннісні орієнтації, англомовні клуби, гуманні стосунки, педагогічна взаємодія, міжособистісне спілкування, функціонально-рольові відносини.

В статье берется во внимание формирование гуманно-ценностных ориентаций у студентов технических специальностей в процессе изучения иностранного языка в формате англоязычных клубов (English-speaking clubs). Дается детальная характеристика гуманистическому подходу в учебно-воспитательной деятельности, подчеркивается то, что в непринужденной клубной атмосфере результативнее и лучше происходит усвоение материала и его практическая реализация. При этом взаимодействие, взаимопомощь, понимание и поддержка доминируют в создании гуманных характеристик учебного процесса.

Ключевые слова: гуманно-ценностные ориентации, англоязычные клубы, гуманные взаимоотношения, педагогическое взаимодействие, межличностное общение, функционально-ролевые взаимоотношения.

The article is devoted to the problem of formation of the human-valuable orientations of the students of technical specialities in the process of studying of foreign languages in the English-speaking clubs. The formation of humane relations in the students' groups is the process of pedagogical influence on cognitive-emotional sphere of young people, making them express some moral

qualities. The humane approach in education is characterised in details, and it's also underlined that the informal club's atmosphere positively influences the process of studying and according to this, brings better results. At the same time cooperation, correlation, mutual aid, deep understanding become the main parts in realising of the humane personal characteristics. The English-speaking club is a modern kind of interaction with young people, it helps to understand each other, communicate with each other and not to be afraid of learning something new.

Key words: *human-valuable orientations, English-speaking clubs, humane relations, pedagogical cooperation, pedagogical influence, humane personal characteristics, personal communication, functional relationship.*

Гуманістичний підхід у вихованні є домінантою виховного процесу молоді, тому що цей віковий період має певні психологічні особливості, які диктують педагогу правила співпраці, взаємоповаги і, зокрема, цілеспрямованість гуманістичних переконань, реалізація яких вимагає, щоб вихователь чітко визначив мету, головну ідею, підібрав ефективні методи і форми роботи; доступність і логічна послідовність переконань, що вимагає використання вихователем життєвих фактів, прикладів власного досвіду (це все характеризується якістю, емоційною забарвленістю тощо); побудова взаємин за партнерських суб'єкт-суб'єктних стосунків; діалогічна взаємодія між учасниками виховного процесу; надання учасникам виховного процесу свободи вибору: кожен учасник повинен мати незаперечне право у визначенні життєвих планів; педагог і студент мають створювати єдиний світ, де немає чітких кордонів.

Формування й розвиток гуманних стосунків у студентів досить складний і динамічний процес, що включає такі складові: розширення та удосконалення взаємин відповідальної залежності (платформа для розгортання гуманних взаємин студентів); формування внутрішніх моральних регуляторів гуманних стосунків (потреби, мотиви, самооцінка, моральні знання); формування гуманістичних почуттів (посилення ролі співчуття, великодушності, взаєморозуміння, тактовності); зростання позитивно-психологічного змісту міжособистісних взаємин, проявів сердечності у взаєминах; нагромадження досвіду моральних взаємин, усвідомлення й практичне вирішення вихованцями завдань, які виникають у зв'язку з нагромадженням досвіду спільної діяльності та взаємин; зростання здатності гуманних стосунків до спонтанного виявлення у різних сферах діяльності та спілкування.

Проблема формування гуманістичних рис особистості у вищих навчальних закладах досліджується А. Алексюком, Є. Березняком, В. Бондарем, С. Гончаренком, П. Ігнатенком, О. Казанським, М. Клементовичем, Є. Коваленком, М. Легким, І. Наумовичем, А. Нісімчуком, Г. Панченком, І. Парасюком, І. Підласим, І. Синицею, О. Сухомлинською, М. Черпінським, М. Ярмаченком.

З позиції життєтворчості особистості виховання гуманних та морально-ціннісних стосунків вивчають Ш. Амонашвілі, І. Бех, Є. Гармаш, І. Єрмаков, В. Киричок, Л. Макрідіна, В. Назаренко, Н. Ничкало, О. Павленко, Г. Сагач, Л. Сохань, В. Тихонович, К. Чорна та інші.

Метою публікації є визначення теоретико-практичних положень та розгляд можливостей формування гуманно-ціннісних орієнтацій у студентів технічних спеціальностей для реалізації процесу вивчення іноземної мови у тимчасових студентських групах на англomовних клубах за допомогою комунікаційних технологій й інтерактивної взаємодії викладача та студента.

Успішний розвиток гуманних стосунків у студентів технічних спеціальностей відбувається за умов організованої, планомірної, цілеспрямованої педагогічної роботи у становленні та розвитку потреби в повазі й піклуванні про друзів та однолітків; у забезпеченні гармонійної єдності знань про гуманне ставлення до інших з щоденним вправлінням в поєднанні всіх компонентів цієї діяльності. Саме таке поєднання практичної діяльності вихователя й вихованців характеризується різноманітністю і комплексністю форм. У нашому випадку – це акцентація уваги на сучасний інтерактивний вид роботи з вихованцями, а саме – англomовні клуби, які, в свою чергу забезпечують гнучкість мислення й активного міжособистісного спілкування, накопичення нової лексики, вміння взаємодіяти з іншими тощо. Така діяльність виступає певним носієм норми гуманності, вона втілюється у функціонально-рольові відносини, а на певних етапах процесу розвитку гуманних стосунків у молоді інтеріорізується і починає визначати розвиток міжособистісних зв'язків без опори на зовнішні фактори і поступово переходить в особистісно-змістові стосунки. Їх формування обумовлене змінами, що відбуваються в ході спільної діяльності і появою нової форми ідентифікації – поставити себе на місце іншого.

Гуманні стосунки між членами будь-якої групи взаємопов'язані і є вихідним продуктом діяльності всіх його учасників. Взаємини окремої особистості з іншими завжди проявляються на фоні ставлення до неї і включають у себе визнання прав та обов'язків особистості, прояв довіри і поваги до неї, крім того – окремі вимоги, що витікають із загальних обов'язків перед суспільством та обов'язків перед особистістю.

Для прикладу візьмемо англomовний клуб, де активно обговорюються питання створення сім'ї, розвиток й підтримання взаємних почуттів, домінування любові й розуміння у стосунках.

Family Rules:

1. Put the other person first.
2. Speak with love.
3. Tell the truth.
4. Mind your manners.
5. Make the right choice.

6. Be courageous.
7. Guard your heart.
8. Forgive freely.
9. Always do your best.
10. Be thankful.

1. FILM «Pollyanna» – 3 minutes

Pollyanna's philosophy of life centers on what she calls «The Glad Game», an optimistic attitude she has learned from her father. The game consists of finding something to be glad about in every situation. It originated at Christmas when Pollyanna, who was hopping for a doll in the missionary barrel, found only a pair of crutches inside. Making the game up on the spot, Pollyanna's father taught her to look at the good side of things—in this case, to be glad about the crutches because «we didn't need to use them!».

The Glad Game shields her from her aunt's stern attitude: when Aunt Polly puts her in a stuffy attic room without carpets or pictures, she exults at the beautiful view from the high window; when she tries to «punish» her niece for being late to dinner by sending her to a meal of bread and milk in the kitchen with the servant Nancy, Pollyanna thanks her rapturously because she likes bread and milk, and she likes Nancy.

SITUATIONS... LEARNING TO PLAY «THE GLAD GAME»

WORK IN GROUPS. Finish the stories, try to find some positive aspects.

1. Roman met Julie at a school dance. They both loved dancing. They became very close after that night. They spent all their free time together. They were in love.

Then Julie's parents said that she had to stop dating Roman. They said that he was talking her away from her studies. She cried and cried, and then...

2. Juan saw her on the day he started at his new school. Her name was Jenna, and she was perfect. She sat near him in the story class, and Juan just kept staring at her. When she got up to leave the classroom, he followed her. Because he was concentrating all his attention on Jenna, Juan didn't see a trash can in his path. Crash! Boom! Bam! Juan was on the floor, feeling embarrassed and ridiculous...

3. Nita was recently married and had started living in a joint family with her husband and in-laws. After a few days, she started to realize that she is not able to get along with her mother in law. Nita's mother in law was conservative whereas...

4. Once upon a time two brothers who lived on adjoining farms fell into conflict. It was the first serious rift in 40 years of farming side by side. They had been sharing machinery, trading a labor and goods as needed without a hitch. Then the...

5. Back in the fifteenth century, in a tiny village near Nuremberg, lived a family with eighteen children. Eighteen! In order merely to keep food on the table for this mob, the father and head of the household, a goldsmith by profession,

worked almost eighteen hours...

6. My roommate, Bob, is a party animal. He drinks too much, and he stays up late every night. He never does any schoolwork, he cuts classes, and he's on probation.

I on the other hand, am an A student. I'm serious about my studies and my future. I never go to parties.

Now my problem is that Bob recently met my younger sister, and he says he's in love with her. Of course, he says he'll change his ways. He wants me to put in a good word for him with my sister...

7. When our lawn mower broke and wouldn't run, my wife kept hinting to me that I should get it fixed. But, somehow I always had something else to take care of first, the truck, the car, playing golf - always something else...

8. The story goes back some time ago, a father punished his 3-year-old daughter for wasting a roll of gold wrapping paper. Money was tight and he became infuriated when the little girl tried to decorate a box. Nevertheless, the little girl brought the gift to her father the next morning and said, «This is for you, Father». The father was embarrassed by his earlier over reaction, but his anger flared again when he found out the box was empty...

9. A Primary School teacher asks her students to write an essay about what they would like God to do for them. At the end of the day, while marking the essays, she read one that made her very emotional. Her husband, who had just walked in, saw her crying and asked her: 'What happened?'

She answered: 'Read this. It is one of my students essay.'

'Oh God, tonight I ask you something very special: Make me into a Television. I want to take its place and live like the TV in my house. Have my own special place, and have my family around me... Have the company of my dad when he arrives home from work, even when he is tired. And I want my mom to want me when she is sad and upset, instead of ignoring me. I want to feel that family just leaves everything aside, very now and then, just to spend some time with me. At that moment the husband said: 'My God, poor kid. What horrible parents!....

2. Let's talk.....

1. Do you live in a nuclear family or an extended family?
2. What are the advantages and disadvantages of these types of family?
3. What is your earliest childhood memory?
4. What would you change about your childhood?
5. Have you ever wished you were a child again? Why/why not?
6. There is much talk recently of increased social problems due to family breakdown. Is this true in your country?
7. When do you need your family most?
8. Should people follow the religion of their parents, or should they have the liberty to choose another?
9. What do you think of married couples who decide not to have any child?

10. Which do you think is more important: following the dreams your parents want for you or following your own dreams?

11. After you're married, should your parents make decisions for you?

VIDEO «NOW OR NEVER».

3. How to make love last forever children's opinions

«Spend most of your time loving instead of going to work».

«Don't forget your wife's name... That will mess up the love».

«Be a good kisser. It might make your wife forget that you never take out the trash».

«Don't say you love somebody and then change your mind Love isn't like picking what movie you want to watch».

4. What Women Don't Know About Today's Men . What do you think? Let's discuss. Women's team, men's team.

«Men!» women can be heard to exclaim everywhere from suburban kitchens to the corridors of corporate America. The word, accompanied by a shake of a head, a cluck of the tongue, often invites a litany of complaints: men are unfaithful, work-crazed, unromantic, uncommunicative, unfeeling.

Or are they? Recent research suggests otherwise. Here are some surprising myths about today's male [1].

1. Men are less romantic than women
2. Men want to avoid marriage
3. Men don't value fidelity
4. Men cope with breakups more easily than women do
5. Men never feel lonely
6. Men are insensitive
7. Men lie more than women

5. Putting It All Together:

You are going to decide which qualities you would most like your child to have. Put 1, in the first column next to the quality which is the most important, 2 next to the quality which is the second most important, 3 next to the third most important, and so on, until you have written a number next to each word.

Quality	Your Rating	Your partner's rating
Cute	_____	_____
Witty	_____	_____
Polite	_____	_____
Optimistic	_____	_____
Brave	_____	_____
Intelligent	_____	_____
Tall	_____	_____
Independent	_____	_____
Creative	_____	_____

Helpful	_____	_____
Charming	_____	_____
Well-built	_____	_____
Friendly	_____	_____
Hard-working	_____	_____
Kind	_____	_____

6. Work in groups of three or four. Decide which of the following statements you agree with and which statements you disagree with. Discuss these with the other members of your group. Be ready to report your discussion to your group mates.

1. Children should only leave home after they are married.
2. Old people should be encouraged to stay in old people's homes rather than with the family.
3. People should not have more than two children.
4. The only child in the family is always spoiled.
5. Raising the children is the mother's job.
6. You should always ask your parents for permission to marry.
7. Children should pay their parents when they get a job.
8. You should always be ready to help a member of the family.
9. The members of a family should live in the same area so that it is easy for them to visit each other.
10. Family life is less important in the modern world than it was in the past.

7. Still More Talk: Expressing Your Opinion, Agreeing and Disagreeing with Someone.

Here are some expressions you can use.

I think she's dependable.	I think so too.	I don't think so.
In my opinion he's rather stringy.	I know what you mean.	I wouldn't say that
As far as I'm concerned, they're too easy-going	You can say that again.	You have a point, but they aren't always that way.

1. Conjectures.

Work with a partner. Try to guess what this brother and sister are saying about their family.

Brother: You know, Jim and Mary are really upset because Mom and Dad have been telling them they should try to save more money.

Sister: Well, I don't blame them. _____
 parents shouldn't tell their married _____ what to do.

Brother: Yeah, but Jim and Mary don't save enough money, and Mom and Dad are worried about them and their future.

Sister: _____, I still think it's their problem, not Mom and Dad's.

8. Are you honest with you, with your family? Choose one question, think it over and comment on the following problem [1].

1. In what kinds of situations will most people lie?
2. Is it possible to be completely honest? Is it wise?
3. Is it dishonest to make something sound better or worse than it really was?
4. Would you take something from someone without permission?
5. Would you read someone else's diary or personal letters, messages without permission?
6. Are promises made to be broken?
7. What are the most dishonest professions?
8. Are there some countries or nationalities that are more likely to be dishonest than others? Why do you think this happens?

9. PROJECT.

What would the world be like without families?

Досвідчені педагоги під час проведення англомовних клубів на життєвих прикладах доносять до свідомості студентів, що вони можуть оволодіти необхідними знаннями на основі реальних життєвих ситуацій і ці знання їм необхідні для оволодіння обраною професією. Результативність педагогічних прийомів зростає, коли студент бачить позитивні наслідки своїх зусиль, відчуває доброзичливе ставлення до себе з боку педагога [2].

Доброта, увага, допомога наставника не на словах, а у конкретних справах викликають у вихованця зворотне почуття вдячності, визнання, що створює атмосферу взаємної поваги та довіри. Як показав аналіз досвіду навчально-виховної роботи, дуже важливо мобілізувати можливості вихованця, зміцнити віру в його власні сили. Вирішують це завжди по-різному, але у нашому випадку стає необхідним створити таку педагогічну ситуацію, за якої студент може проявити себе і переконатися в тому, що здатний перебороти труднощі для досягнення поставленої мети. Досвідчені педагоги-практики співпрацюють із студентами, враховуючи їхні сили й можливості. Переконавшись у своїх успіхах, вихованець змінює своє ставлення до себе, в нього проявляються почуття власної гідності, бажання до самовдосконалення [3].

Незаперечним є той факт, що групові форми роботи об'єктивно створюють колективну організацію діяльності, а разом з нею й досвід гуманних стосунків між учасниками групи, тому що їхня спільна взаємодія припускає усвідомлення загальної мети, спільне планування роботи, розподіл обов'язків серед її учасників, контроль, оцінку діяльності кожного учасника групи, разом з тим, організацію взаємовідносин між усіма.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці педагогічних методів взаємодії та інтерактивно-комунікаційних технологій

для подальшого формування гуманно-ціннісних орієнтацій студентської молоді на англомовних клубах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Н. М., Краснолуцький К. К. Англомовні країни та Україна / Н. М. Антонюк, К. К. Краснолуцький // Редакційно-видавничий відділ ВАТ «Віноблдрукарня».
2. Бойван О. С. Вивчення міжособистісних гуманних стосунків у колективі студентів транспортного коледжу / О. С. Бойван // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 9 (19). – С. 89–94.
3. Бойван О. С. Технологія формування гуманних стосунків у студентів навчальних закладів I–II рівнів акредитації / Г. Д. Панченко, О. С. Бойван // Науковий вісник Чернівецького університету. Сер. : Педагогіка та психологія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – Вип. 544. – С. 110–122.
4. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иномязычному говорению / Е. И. Пассов // – М. : Просвещение, 1991. – 223 с.
5. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посібник / ред. рада: В. М. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та ін. // – К., 1996. – 792 с.
6. Портал українських гуманістів. Гуманізм як поняття і соціальне явище. Режим доступу: <http://new.humanism/org.ua/index.php?>